

Такризи

муқарризи расмӣ ба диссертатсияи Наимзода Қудратуллоҳ Қаҳор – “Шавкати Бухорой ва мақоми ӯ дар адабиёти форс-тоҷик” барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори илмҳои филологӣ аз рӯйи ихтисоси илмӣ 10.01.00 – Адабиётшиносӣ (10.01.01 – Адабиёти тоҷик, равобити адабӣ), Душанбе, 2026, 372 с.

Мубрамияти мавзуи тадқиқот. Мавзуи диссертатсияи доктории Наимзода Қудратуллоҳ Қаҳор бо унвони “Шавкати Бухорой ва мақоми ӯ дар адабиёти форс-тоҷик аз ҷиҳати интиҳоб ва мубрамияти масъала аз ҷумлаи корҳои илмӣ барои таърихи адабиёти форс-тоҷик муҳим арзёбӣ мегардад. Он ба ҷамъовариҳои маълумот, таҳлили давраҳои ҳаёт, муайян намудан ва таҳқиқи мероси адабии яке аз намоёндагони ҳавзаи фарҳангу адаби Бухорои асри XVII – Шавкати Бухорой ихтисос дода шудааст, ки симои адабии муҳим, вале камомӯхташуда дар адабиёти форс-тоҷик аст. Аҳамияти мавзуи интиҳобшуда бебаҳс аст ва онро метавон тавассути як қатор омилҳои муҳимми илмӣ, фарҳангӣ, адабӣ ва таърихӣ собит намуд.

Қабл аз ҳама, адабиёти форс-тоҷики асри XVII марҳилаи муҳиммеро дар рушди тафаккури адабӣ муаррифӣ месозад, ки ба ташаккул ва шукуфоии сабки ба истилоҳ “ҳиндӣ” вобаста аст. Мусаллам аст, ки сабки ҳиндӣ ё тарзи эҷодӣ бедилӣ ба бадеияти жанри ғазал, семантикаи ифодаҳои бадеӣ, системаи тасвирҳо ва услубҳои шеърӣ таъсири амиқ расонидааст. Аз ин лиҳоз, онро дар адабиётшиносӣ ба унвони сабки алоҳида муаррифӣ мекунанд. Сарфи назар аз миқдори зиёди таҳқиқоте, ки ба масъалаҳои умумии сабки ҳиндӣ бахшида шудаанд, бисёре аз шоирони ин давра, аз ҷумла Шавкати Бухорой дар сояи шахсиятҳои машҳуртаре ба монанди Соҳиби Табрешӣ ва Бедили Деҳлавӣ мондаанд. Бинобар ин, пажӯҳиши мероси адабии шоирони ҳавзаҳои адабии Мовароуннаҳр, ки пас аз асри XVI, яъне пас аз паҳншавии осори Бедили Деҳлавӣ ва пайравонаш дар ин минатқа ҳаёт ба сар бурда буданд ва аз мактаби ӯ пайравӣ мекарданд, яке аз вазифаҳои

мубрами илми адабиётшиносии имрӯзаи тоҷик аст, зеро аксари ин шуаро аз сабки ҳиндӣ пайравии эҷодкорона намудаанд ва дар ин самт ҳасаноти шоистаи худро доро буданд. Шавкати Бухороиро метавон аз ҳамин зумра шоирон донист, ки андешааш тез ва суҳанааш фасеҳ будааст.

Ҳамин тарик, аҳаммияти таҳқиқоти диссертатсионии унвончӯ Қ.Қ. Наимзода дар мавзуи “Шавкати Бухорӣ ва мақоми ӯ дар адабиёти форс-тоҷик”, пеш аз ҳама, бо зарурати объективии омӯзиши амиқ ва систематикӣ раванди адабии асри XVII, ки дар таърихи адабиёти форс-тоҷик бо мураккабии афзояндаи тафаккури шеърӣ ва пайдоиши сабки ҳиндӣ тавсиф мешавад, муайян мегардад. Унвончӯ масъалаи таҳқиқро ба таври илмӣ ва мантиқан асоснок баррасӣ менамояд, яъне ӯ барои муайян намудани мақоми шоир дар адабиёти форс-тоҷик андешаҳояшро на танҳо дар заминаи таҳлили сабки ашъораш, балки дар доираи раванди васеътари адабии он давра ба таҳқиқ мегирад. Чунин тарзи таҳлил дарки пурраи мавзӯро аз ҷониби унвончӯ муаррифӣ мекунад. Хулосаҳои диссертатсия ба таври боварибахш нишон медиҳанд, ки Шавкати Бухорӣ то ҳол асосан дар фаслҳои алоҳида ва вобаста ба мавзӯҳои дигари таҳлил баррасӣ шудааст, вале ба таври як рисолаи илмӣ мавриди таҳлили ҳамаҷониба қарор нагирифтааст.

Таҳлили раванди тадқиқоти қаблии мавзӯ. Рисолаи илмӣ ба таври боварибахш нишон медиҳад, ки сарфи назар аз мавҷудияти иттило роҷеъ ба паҳлӯҳои зиндагӣ ва ашъори бадеии шоир, махсусан тарзи тасвир ва андешаҳои бадеии Шавкат Бухорӣ дар асарҳои алоҳида, то имрӯз омӯзиши ҳамаҷониба ва систематикӣ ҳаёт ва фаъолияти ӯ нокифоя аст. Унвончӯ дарки пурраи вазъи таҳқиқоти илмӣ мавзӯро дар адабиётшиносии Эрон, Тоҷикистон, Русия, Аврупо, Туркия, Ёзбекистон ва Ҳинду Покистон аз ҳеш нишон медиҳад. Қобили зикр аст, ки муаллифи диссертатсия раванди таҳқиқи мавзуи марказии рисолаҳо дар адабиётшиносии кишварҳои зикргардида ба таври алоҳида таҳлилу хулосабарорӣ мекунад. Чунин тарзи таҳлил ва натиҷагирӣ фарогирии бештари сарчашмаҳои таҳқиқро аз ҷониби унвончӯ нишон медиҳад.

Манбаъҳои таҳқиқотиро таҳлил карда, унвончӯ ба таври дуруст таъкид мекунад, ки аксари асарҳои қаблӣ ё пора-пора ё ба ҷанбаҳои услубӣ ё матнии ҷудогона нигаронида шуда буданд ва тарҷумаи ҳоли шоир, сохтори жанрии девони ӯ, ғанӣ будани мавзуи ғазалҳояш ва ҷойгоҳи онҳоро дар рушди шеъри форсӣ-тоҷикӣ пурра фаро нагирифтаанд.

Ҳамин тариқ, рисола ба контексти илмӣ муосир комилан мувофиқат мекунад ва ҳолигии мавҷударо дар омӯзиши адабиёт пур месозад. Муаллифи рисола на танҳо қобилияти номбар кардани таҳқиқоти мавҷударо, балки инчунин муайян кардани маҳдудиятҳои методологии онҳоро нишон медиҳад. Аз ҷумла, таъкид мегардад, ки кулли маводи дастарс аз олимони тоҷик, эронӣ, рус, туркӣ, узбекӣ ва аврупоӣ Шавкати Бухороиро бештар дар шарҳҳои мухтасар ё контекстҳои ёрирасон зикр кардаасту халос.

Ҳадаф ва вазифаҳои таҳқиқот. Ҳадафи таҳқиқот аз ҷониби унвончӯ ба таври возеҳ ва мантиқӣ таҳия шудааст ва он аз муайян кардани ҷойгоҳ ва нақши шоирӣ Шавкати Бухорӣ дар рушди адабиёти форс-тоҷики асри XVII, инчунин таҳлили ҳамаҷонибаи мавзӯҳо, мундариҷа, услуб ва хусусиятҳои бадеии мероси шеърӣ ӯ иборат аст.

Вазифаҳои таҳқиқот ҳамаҷониба бо ҳадафи он мувофиқат меkunанд. Онҳо пажӯҳиш ва таҳлили тарҷумаи ҳоли шоир, таҳлили жанрҳои эҷодиёти ӯ, омӯзиши мотивҳои фалсафӣ, ирфонӣ ва иҷтимоии ғазалҳо, баррасии поэтика, усули эҷод ва тасвирҳои бадеӣ, истифодаи унсурҳои шеърӣ иборатанд. Дар заминаи таҳлили ин масъалаҳо унвончӯ саҳми Шавкати Бухороиро дар рушди сабки хиндӣ ва васеъ намудани ҷуғрофияи истифодаи он муайян намудааст, ки аз дастовардҳои муҳими илмӣ кори диссертатсионӣ ба шумор меояд. Бояд таъкид кард, ки вазифаҳои рисолаи илмӣ аз ҷиҳати мантиқ аз ҳадафи таҳқиқот бармеоянд ва унвончӯ онҳоро муваффақона ҳал намудааст. Инчунин ҷойи зикр аст, ки вазифаҳои илмӣ таҳлилий мебошанд, на тавсифӣ.

Асосҳои назариявӣ ва пойгоҳи сарчашмаҳои таҳқиқот. Ҷаҳорҷӯби назариявӣ ва методологии таҳқиқот дуруст ва мувофиқи талаботи тадқиқоти

муосир ба назар мерасад. Унвончӯ аз усулҳои муқоисавӣ-таҳлилӣ, муқоисавӣ-таърихӣ, сохторӣ-бадеӣ ва услубии таҳлил истифода бурда, дар ҳалли вазифаҳо ба асарҳои олимони бонуфузи ватанӣ ва хориҷӣ таъя кардааст. Чунин амал эътибори илмӣ хулосаҳо ва хусусияти ҳамаҷонибаи таҳқиқотро таъмин мекунад.

Маъхазҳо ва манбаъҳои адабию илмӣ, ки дар рисола мавриди истифода қарор гирифтаанд, аз ҷиҳати аҳаммият ва теъдоди ҳеш мувофиқ ба талаботи қорҳои докторӣ мебошанд. Истифодаи васеъ аз нусхаҳои дастнавис ва чопшудаи девони Шавкати Бухорӣ, ки дар захираи дастхатҳои АМИТ маҳфузанд, инчунин ба қор гирифта шудани осори шуарои классикӣ адабиёти форс-тоҷик, рисолаҳо ва феҳристҳои сершумори адабӣ ва таърихӣ асосҳои назариявӣ ва илмӣ таҳқиқро ба таври пурра фароҳам овардаанд. Чунин равиши таҳлилу таҳқиқ аз истеъдоди паҷуҳишии пурраи матнӣ ва манбаҳои интиқодӣ аз ҷониби унвончӯ гувоҳӣ медиҳад.

Навоварии илмӣ таҳқиқот. Навоварии илмӣ рисола ба таври возеҳ ва боварибахш аст, зеро бори аввал дар адабиётшиносии тоҷик омӯзиши ҳамаҷонибаи ҳаёт ва мероси эҷодии шоир анҷом дода шуда ва мавқеи ӯ дар рушди адабиёти форс-тоҷики асри XVII муайян гардидааст. Ин мавқеъ ва мақоми шоир дар заминаи нишон додани бартарии ӯ дар истифодаи ҳамаҷонибаи жанрҳои классикӣ, аз ҷумла жанри ғазал дар ифодаи андешаҳои баланди бадеӣ, истеъдоди волоии иборасозӣ ва тасвирҳои олиии бадеӣ тасдиқ мегардад. Дар ҳаллу фасли ин масъала унвончӯ худро ба таҳлили тавсифӣ маҳдуд намекунад, балки тафсирҳои илмиашро роҷеъ ба семантикаи забони шеърӣ, таҳайюлии бадеӣ ва умқи фалсафии шеъри Шавкат пешниҳод мекунад.

Нуктаҳои калидии ба ҳимоя пешниҳодшаванда. Нуктаҳои асосии ба ҳимоя пешниҳодшаванда аз нигоҳи мантиқӣ аз мундариҷаи рисола бармеоянд ва аз ҷиҳати илмӣ асоснок карда шудаанд; онҳо бо таҳлили маводи воқеӣ тасдиқ мегарданд. Ин нуктаҳо ҷанбаҳои калидии таҳқиқотро фаро мегиранд, ки аз инҳо иборатанд: тарҷумаи ҳоли шоир, сохтори жанрии девон, поэтикаи ғазалҳо, хусусиятҳои услубӣ ва саҳми Шавкати Бухорӣ дар

рушди адабиёти форс-тоҷик. Пешниҳодҳои илмӣ ягон эътирози бунёди ба миён намеоранд ва ба сатҳи таҳқиқоти докторӣ мувофиқат мекунад.

Аҳаммияти назарӣ ва амалии асар. Аҳаммияти назарӣ ва амалии рисола дуруст муайян шудааст. Арзиши назарии он тавсеаи дарки илмӣ роҷеъ ба рушди шеъри форс-тоҷик ва сабки ҳиндӣ дар Мовароуннаҳри асри XVII мебошад, ки дар симо ва маҳсули бадеии яке аз боистеъдодтарин шоирони он замони Бухоро – Шавкати Бухорӣ анҷом гардидааст. Аҳаммияти амалии он дар истифодаи эҳтимолии маводи таҳқиқотӣ дар таҳияи китобҳои дарсӣ, воситаҳои таълимӣ ва курсҳои махсус, инчунин дар таҳқиқи минбаъдаи мавзӯ ба таври нисбатан густурдатар ба назар мерасад.

Саҳми шахсии унвончӯ, тасдиқ ва нашрияҳо. Саҳми шахсии унвончӯ дар таҳқиқот бебаҳс аст. Кулли таҳлили мавзӯ, таснифи маводи дастрас ва мустафоди манбаъҳо аз ҷониби муаллифи кори диссертатсионӣ ба таври мустақилона анҷом шудааст. Натиҷаҳои рисола дар конференсияҳои илмӣ сатҳҳои гуногун ба қадри кофӣ муаррифӣ ва тасдиқ гардидаанд. Интишори натиҷаҳои рисола дар нашрияҳои бонуфузи илмӣ исботи ба талаботи рисолаҳои докторӣ комилан ҷавобгӯ будани онҳо мебошад.

Ҷавобгӯии сохтори рисола ба талабот. Сохтори рисола мантиқӣ буда, он ба ҳадафҳои зикршуда мувофиқат мекунад. Асар аз муқаддима, панҷ боб, нӯх фасл ва 26 зерфасл, хулоса ва рӯйхати адабиёт иборат аст. Ҳар як боб ҷанбаҳои алоҳидаи мавзӯи зикршударо пай дар пай меомӯзад ва дар маҷмӯъ, мантиқи ҳамаҷонибаи таҳқиқотро таъмин мекунад.

Муқаддимаи диссертатсия ба талаботи қорҳои илмӣ комилан мувофиқат дорад ва дар он мубрамии мавзӯи таҳқиқ, дараҷаи таҳқиқи мавзӯ, робитаи таҳқиқ бо барномаҳо ва мавзӯҳои илмӣ ва дар бахши тавсифи умумии таҳқиқ мақсад, вазифаҳо, объекту предмет, асосҳои назарӣ, методологӣ, сарчашмаҳо ва навиҳои илмӣ таҳқиқ, нуктаҳои асосии ба ҳимоя пешниҳодшаванда, аҳамияти назарӣ ва амалии таҳқиқ, саҳми шахсии довталаби дараҷаи илмӣ дар таҳқиқ, тасвиби амалии натиҷаҳои таҳқиқ муаррифӣ гардидаанд.

Боби якуми диссертатсия «Шавкати Бухорӣ ва вазъи замони зиндагии ӯ» номгузорӣ шуда, муаллифи рисола онро тавассути се фасл баррасӣ намудааст. Фаслҳо ба таърихи замони зиндагии шоир (хосса, авзои сиёсӣ, адабӣ ва фарҳангии Мовароуннахру Хуросон), зикри Шавкати Бухорӣ дар сарчашмаҳои адабӣ-таърихӣ ва масъалаи нақду баррасии мероси адабии шоир дар таҳқиқоти илми муосир ихтисос дода шудаанд, ки ҳамчун дари даромад ба мавзуи асосии диссертатсия шинохта мешаванд.

Вижагиҳои жанрии девони Шавкат» **боби дуюми** диссертатсияро фароҳам овардааст. Девони шоир аз ҷиҳати дарбаргирии жанрҳои ғинӣ гуногун буда, хунара ва салиқаи шоирии ӯро муаррифгар аст. Таҳлили махсусиятҳои ҳар як жанри бадеии девони шоирро муаллиф дар фаслҳои алоҳида анҷом додааст. Мутаносибан, фаслҳои боб ба таҳлили жанрҳои қасида (фасли аввал), ғазалиёт (фасли дуюм), қитъаот (фасли сеюм), рубоӣёт (фасли чорум) ва фардӣёт (фасли панҷум) бахшида шудаанд. Ҷои таъкид аст, ки боби мазкур ҳамчун як таҳлили мукаммал дар хусуси мухтассоту ҷузъиёти анвои адабии шоир баромад мекунад.

Шаш фасли алоҳида **боби сеюми** рисоларо фароҳам овардаанд, ки «Таснифоти мавзуии ашъори Шавкат» ном дорад. Дар ин фаслҳо мавзӯҳои ишқ, тасаввуфу ирфон, авзои замон дар ахлоқ, устура ва ривоят дар ашъори шоир, хосса дар ғазалиёти ӯ ба баррасии илмӣ қашида шудаанд.

Муаллифи рисола бо таҳлили мавзӯҳои асосии ашъори шоир қаноат накарда, ӯ ба дарунмояи жанрҳои Девон ворид мегардад ва андешаҳои шоирро дар ифшои муҳтавои дигар, ки дар пардаи мавзӯҳои асосӣ иброн шудаанд, кашф мекунад. Масалан, фасли чоруми боби сеюми рисола ба се зерфасл ҷудо намуда, дар онҳо мавзуи ахлоқро аз лиҳози тасвири ҳолатҳои равонии инсон, зарурати хоксориву тавозуъ, тавсифи зиндагӣ, махсусан васфи ҷавонӣ ва интиҳоби дӯст мавриди баррасӣ қарор додааст.

Дар **боби чоруми** кори диссертатсионӣ – «Вижагиҳои сабки шеъри Шавкат» низ усули ҷудо намудани фаслҳои асосии боб ба зерфаслҳои дигар

ба мушоҳида мерасад. Ин он маънӣ дорад, ки унвонҷӯ намехоҳад мантиқи таҳлиро бо ихтисор намудани ин ё он зермавзуи муҳим аз байн барад.

Мусаллам аст, ки новобаста аз пайрави сабки ҳиндӣ дар эҷоди ғазал будани Шавкати Бухорӣ, шахсияти шоир ва сухани фардии ӯ дар шеъраршии ба назар мерасад. Аз ин рӯ, муаллифи рисола фасли аввали боби чоруми диссертатсияро ба мавзуи «Сабки ҳиндӣ ва вижагиҳои сабки инфиродии сухани Шавкат» бахшидаст ва дар таҳлили он муваффақ низ гардидааст. Ҷустуҷӯ ва ковишҳои унвонҷӯ маъниҳои нави бадеӣ ва сабки хоси суханофарии шоирро муайян намудаанд, ки мақоми Шавкати Бухороиро дар миёни шоирони ҳамзамон ва баъдомидагон шоиставу арзанда месозанд.

Санъатҳои парадокс (мутаноқизнамо), ҳисомезӣ, миқёсҳои шоирона, инчунин таркибҳои хос ва бадеӣ мативҳои нав аз ҷумлаи он воситаҳои тасвир ва унсурҳои образфаринӣ дар шеър мебошанд, ки муаллифи рисола онҳоро дар ашъори Шавкат ба таври қаноатбахш таҳлил намудааст.

Шоирро пайдо кардан мушкил аст, ки аз гузаштагон ва ё ҳамзамононаш таъсирпазир набудаст. Албатта, таъсирпазирӣ вобаста ба таваҷҷуҳи махсуси таъсирпазир ба хунари таъсиргузор аст, ки барои пайравӣ сабаб мешавад. Шавкати Бухорӣ низ аз ин доира берун нест ва аз ин ҷост, ки унвонҷӯ дар асоси мисолҳои мушаххас таъсирпазирии Шавкатро аз шоирони гузашта, ба мисли Ҳофизӣ Шерозӣ, Назирии Нишопурӣ, Соибӣ Табретӣ ва Толибӣ Омулӣ ва инчунин, таъсиргузори шоирро ба ояндагон, ба мисли Шавкати Бухорӣ, Ғании Кашмирӣ, Шайх Ғолиб нишон дода, таҳлил намудааст.

Боби панҷуми диссертатсия ба таҳлили нақши воситаҳои тасвири бадеӣ дар ашъори Шавкати Бухорӣ ихтисос дода шудааст ва он даҳ фаслро дар бар мегирад. Ҳар фасли ин боб хунари шоирро дар мустафоди ин ё он воситаи тасвир бадеӣ, яъне санъатҳои бадеӣ ба маъраи мегузорад. Санъатҳои бадеии тасвири таҳлилшуда дар боби зикршудаи диссертатсия аз инҳо иборатанд: тавсиф, ташбеҳ, тамсил, талмех, ихом, муқолиға, тазод, таҷнис, таҷнис, эънот.

Муаллифи диссертатсия дуруст ба мушоҳида гирифтааст, ки бо ин даҳ санъати бадеӣ вижагиҳои сухани Шавкати Бухорӣ мухасир нест, балки боз

метавон дахҳо санъати маънавию лафзиро дар ашъораш дучор омад, ки аз хунари волои шоиронааш гувоҳӣ медиҳанд. Вале истифодаи хунармандона аз хамин дах санъат дар каломӣ бадеии ӯ гувоҳи хунар ва салиқаи волоаш ҳаст, ки ба таъсири нуфузи завқҳои замон ва муҳити адабие, ки Шавкат дар он фаъолият эҷод мекард, иртибот дорад.

Натиҷагирӣ ҳо, ки муаллифи диссертатсия аз таҳлили мавзӯи марказӣ ба даст овардааст, пурра ҷавобгӯи вазифаҳо ва нуктаҳои ба ҳимоя пешниҳодшуда мебошанд. Муҳтавои илмӣ диссертатсия дар маҷмӯъ комил буда, дар ҷараёни таҳқиқ аз 323 сарчашмаю осори таҳқиқӣ ва пойгоҳҳои электронӣ истифода шудааст. Тавсияҳо оид ба истифодаи амалии натиҷаҳои диссертатсия дар бандҳо фишурда ва ба таври мантиқӣ баён гардидаанд. Илова бар ин, автореферат ва мақолаҳои дар маҷаллаҳои илмӣ тақризшавандаи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон нашршуда натиҷаҳои илмӣ диссертатсияро пурра фаро гирифтаанд.

Ба таври умум, кори диссертатсионӣ дорои арзишҳои назарраси илмӣ ва аз лиҳози шакл, муҳтаво ва таносуби мантиқӣ бобу зербобҳо як рисолаи комил мебошад. Мусаллам аст, ки чунин як кори пурмуҳтаво ва аз лиҳози дарбаргирии мавзӯ густурда (372 сах.) аз норасоӣҳо куллан холи буда наметавонад. Дар зер ба баъзе аз ин гуна камбудҳои кор тавачҷуҳи унвонҷӯро ҷалб мекунем, ки ислоҳи онҳо барои ояндаи таҳқиқ зарур аст:

1) Яке аз камбудҳои, ки дар кори диссертатсионӣ зиёд ба ҷашм меҳӯрад, истифода аз шаклҳои гуногуни истилоҳоти адабиётшиносӣ мебошад. Масалан, метавон истилоҳи “адабиёти форс-тоҷик” ва “адабиёти форсӣ-тоҷикӣ”-ро ном бурд, ки дар рисола дар ҳар ду шакл истифода шудааст. Бар замми ин, дар сах. 105-уми диссертатсия истилоҳи “форсу тоҷик” омада, ҳамчун муроди ибораҳои пешин мустафод гардидааст.

2) Баъзе калимаҳо дар диссертатсия дар ду шакл омадаанд, ки чунин ҳолат ба норасоӣҳои имлоии кор далolat мекунад. Масалан, калимаи «паҷӯҳиш» [сах. 116] дар шакли «паҷӯҳиш» [сах. 365] низ омадааст ва метавонад чун ғалат фаҳмида шавад.

3) Як эродро метавон нисбат ба ишораи сарчашмаҳои адабӣ ва илмӣ дар дохили кори диссертатсионӣ гирифт. Чунончи, аксари сарчашмаҳо ба ин тавр дар кор нишон дода шудаанд: ному насаби муаллиф, соли нашри асар (мақола ва саҳифа(ҳо)-и асар. Дар баробари ин, баъзе сарчашмаҳо ба тарзи дигар низ нишон дода шудаанд, масалан дар сах. 15 як сарчашма бо қайди рақами тартибии он дар китобнома ва саҳифаи иқтибос омадаст. Бар замми ин, нишондиҳандаи саҳифаи сарчашма, яъне ҳарфи “с.” дар чанд ҷо на пеш аз шумораи саҳифа, балки баъд аз он омадааст, ки низ дар нишон додани иқтибос аз манбаъ хилофи талабот аст (ниг.: сах. 20).

4) Муаллифи кори диссертатсионӣ аз доираи васеи манбаъҳо ва сарчашмаҳои илмӣ, адабӣ ва бадеӣ истифода намудааст, ки воқеъан боиси таъкид ва таҳсин аст. Бовучуди ин, дар баррасии баъзе аз мавзӯҳои кор истифода аз сарчашмаҳои илмие, ки аз ҷониби олимони тоҷик мустақиман роҷеъ ба мавзӯ эҷод шудаанд, арзиши илмӣ онро дучанд меафзуд. Барои мисол, дар баррасии мавзӯи устура ва ривоят дар шеърӣ Шавкат (сах. 183-196) аз андешаҳои муҳаққиқони ватанӣ А. Раҳмонзода, Р. Раҳмонӣ ва Н. Қурбонхонова роҷеъ ба устура ва ривоят сарфи назар гардидааст.

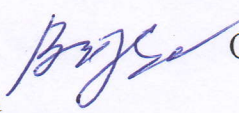
Дар умум, норасоҳои номбаршуда ба ҳеҷ ваҷҳ ба аҳамияти илмӣ таҳқиқот ҳалал ворид намесозанд.

Автореферати диссертатсия ва мақолаҳои унвонҷӯ пурра мухтавои рисола баён намуда, мавзӯи он ба доираи мавзӯ ва масъалаҳои таҳқиқӣ шиносномаи ихтисоси илмӣ 10.01.00 – Адабиётшиносӣ (10.01.01 – Адабиёти тоҷик, равобити адабӣ) комилан мувофиқат менамояд.

Коркарди амалии натиҷаҳои таҳқиқ ва дигар самтҳои паҳлӯҳои таълифоти илмӣ дар мавзӯи диссертатсия ба меъёр ва талаботи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ мебошанд.

Хулоса, диссертатсияи Наимзода Қудратуллоҳ Қаҳор “Шавкати Бухорӣ ва мақоми ӯ дар адабиёти форс-тоҷик”, ки барои дарёфти дараҷаи илмӣ доктори илмҳои филологӣ аз рӯйи ихтисоси илмӣ 10.01.00 – Адабиётшиносӣ (10.01.01 – Адабиёти тоҷик, равобити адабӣ) пешниҳод

гардидаст, ба талаботи бандҳои 31, 33, 35-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ (қарори Ҳукумати ҚТ аз 30.06.2021, №267) пурра ҷавобгӯ аст ва муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмӣ доктори илмҳои филологӣ мебошад.

Муқарризи расмӣ:  Охониёзов Варқа Дустович
доктори илмҳои филологӣ,
сарҳодими илмӣ шӯбаи
фолклор ва адабиёти Бадахшони
Институти илмҳои гуманитарии
ба номи Б.Искандарови АМИТ

Суроға: 736000, Ҷумҳурии
Тоҷикистон, ВКМБ, ш. Хоруғ,
кӯчаи Усмон Холдоров, 4
Е - mail: shuwoz@mail.ru
Тел.: (+992) 93-593-16-93.

Имзои доктори илмҳои филология
Охониёзов В.Д.-ро тасдиқ мекунам:

Сардори шӯбаи кадрҳои Институти
илмҳои гуманитарии ба номи
Б. Искандарови АМИТ

Суроға: 736000, Ҷумҳурии
Тоҷикистон, ВКМБ, ш. Хоруғ,
кӯчаи Усмон Холдоров, 4
Е - mail: sadonshoev82@mail.ru
Тел.: (+992) 77 707 8286



Садоншоев Т.

«26» январи соли 2026